

Telefon št. 30-48

VOJNI INVALIDI

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja vsakega 25. v mesecu. Posamezna številka 1 Din. — Naročnina mesečno 1 Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravnništvo in Ljubljani, št. Peterske vojašnice. — Telefon št. 30-48.

V kakem stanju je vprašanje sprememb

invalidskega zakona

Središnji odbor nam je pred kratkim sporočil sledeče:

»Tragični dogodki, ki so se izvršili v naši domovini v preteklem mesecu, so prekinili intenzivno kampanjo, katero je začel Središnji odbor pred kratkim za spremembo zakona. Koncem meseca pa je Središnji odbor začel znova delati za spremembo, ter je poslal pismi osebno g. ministru financ in g. predsedniku vlade, spominjajoč jih na poslednjo voljo blagopokojnega kralja pred odhodom v Marsej. Ob enem je za to vprašanje zaprosil Središnji odbor kolektivni sprejem pri g. ministru socialne politike in narodnega zdravja za 5. november t. l.»

Poznejšo vest pa smo zvedeli potom časopisov, in sicer:

Dne 13. ali 14. t. m. se je v ministru socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu zopet sestala komisija za izdelavo sprememb invalidskega zakona iz leta 1929., pri kateri je bil tokrat navzoč sam minister g. dr. Fran Novak.

Komisija hoče predložiti spremembe tako, da se bo invalidski zakon

zboljšal v prid invalidom, vdovam in sirotam v okvirju razpoložljivih budgetnih sredstev.

Na ta način lahko res pričakujemo, da bodo spremembe izšle.

Naše intervencije in naši zadnji shodi, v kolikor so se izvršili, so dali pobudo, da se sedaj resno misli na zboljšanje invalidskega stanja, ker se je vkljub današnjim razmeram vprašanje vzelo v roke.

Največjo in nepozabno hvaležnost pa moramo imeti blagopokojnemu našemu najvišjemu zaščitniku, katerega želja je postala danes oporoka, ki se bo uveljavila.

Vojne žrtve želimo samo, da bi se naša velika potreba čim prej uresničila in da bi se to mizerno vprašanje vsaj toliko popravilo, da ne bomo imeli zaščitnih in nezaščitnih vojnih žrtev in da dobimo vsaj najnujnejše pravice.

Želimo, da bi komisija hitro izdelala načrt, ki naj postane še letos nov zakon, da bo beda olajšana, ker je prikopela že do vrhunca.

Nov napad na naše koncesije

Vojne žrtve imajo povsod na svetu svoje pravice, ker se brez gotovih pravic in odškodnine ne more nuditi njihove socialne zaščite in oskrbe. Ako ne morejo dobivati popolne denarne odškodnine, jim je treba pač pomagati z različnimi drugimi olajšavami za njih pridobitno nesposobnost. Zato jim daje invalidski zakon razne koncesije, ki so a priori namenjene v dobrodelne svrhe.

Med takimi koncesijami, ki jih invalidski zakon izrecno našteva, n. pr. kantine, kioski, trafike, so tudi izrecno omenjeni kinematografi, ki jih morajo prvenstveno dobivati vojni invalidi.

Invalidi so torej čisto upravičeni, pa tudi gmotno prisiljeni zahtevati, da se jim vse take koncesije podelijo.

Oblasti, ki se pečajo s podeljevanjem takih dovolil pa so dolžne upoštevati zakon in tozadavne predpise ter morajo invalide ščititi. Ako ne izvršujejo teh predpisov, zapadejo dotični funkcionarji predpisani kazni, ki jo tudi zakon predvideva.

Ko so invalidi zahtevali kinokoncesije zase, da jih bodo vodili posamezno ali skupno, so naleteli pred oblastjo v navskrižje s starimi kinopodjetniki, ki bi morali svoje koncesije vsekako v korist vojnih žrtev izgubiti in ravnotako tudi z novimi nezaščitnimi reflektanti.

Da je bilo zadoščeno zakonu, se je potom medsebojnih razgovorov našel način, ki omogoča trajno zaščito vojnih žrtev s tem, da kinopodjetniki neinvalidi, dokler obdržijo koncesije, katere so jim invalidi odstopili, plačujejo invalidom neko odškodnino.

Na ta način je javni dobrobit, ki ga zakoni izrecno zahtevajo, vseeno nekako dosežen, čeprav izrabljajo kinokoncesije nezaščiteni trgovska podjetja. Invalidske organizacije morajo prejemati odškodnino za svoje siromašne, delne nezmožne ali brezposelne člane in članice.

Kdor ima socialni čut, mora priznati, da je edino pravično, ako bi da-

nes izključno invalidi sami uživali kinematografe, ker so jim po vsej pravici z zakonom dani v njihovo pridobitno in gmotno pomoč. Če bi se svoj čas invalidi tega držali, kar pa jim tudi v bodoče ne more nihče preprečevati, bi se nikdar ne našlo podjetje, ki bi se protivilo s svojo avtoriteto neosnovano izpodbijati stare dogovore.

Tako pa se sedaj vleče nek spor od najvišje inštanca pa do sodnijske pravde. Invalidom odrekajo pravice, češ, da njihova prednost in zaščita sploh več ne veljata, pogodbe pa so priznavali le začasno.

Smešno je misliti, da bi invalidska zaščita veljala samo začasno, ravnotako, kakor tudi invalidi niso še prestali biti invalidi in tudi vsak invalidski

zakon, kolikor smo jih dobili, priznava prvenstveno zaščito naprej.

Za to je logično, da dokler so invalidi, morajo uživati tudi svojo zaščito, bodisi v tej ali oni obliki to je, da imajo sami kinokoncesije ali pa odškodnino zanje, katera jim je bila svoj čas sama ponudena.

Če je kak nezaščiten podjetnik dobil svojo koncesijo pri nadaljnih terminiranih podelitvah naprej v svoje roke, naj si zapomni, da se je to zgodilo samo z odstopom invalidov, ki so vselej zahtevali koncesije, ali pa svoj čas dano besedo.

Za invalide veljata zakon in pogodba, nikakor pa ne, da je kdo s tem, ko je postal enkrat trajni lastnik koncesije pridobil kako neodvisnost od invalidske zakonite zaščite.

Naj bo kakoršenkoli ugovor ali pravda, mora vsak dati prav invalidom, ker ne more nihče pripuščati, da bi bili na tak način odrinjeni od svoje pravične zaščite. Zlasti pa mora podpirati tozadavno vojne žrtve oblast, ki je dolžna izvajati pravilno zakone in posamezni funkcionarji, ki morajo pod osebno odgovornostjo izvrševati predpise invalidske zaščite.

Danes hočejo na škodo invalidskih pravic in zaščite uživati ugodnosti različne nepoklicane in nezaščitene osebe, društva in družbe, ki so si jih znale pridobiti z obljubami in nekateri celo pod imenom javne dobrotelnosti.

Mislimo, da se ne bo našel človek, ki bi rekel, da je pravično ako invalidi na tak način kot se iz različnih strani sedaj poizkuša, izgube še to trohico svojih pravic, kar jih imajo.

Predstavlja si je treba, da gre na invalidski strani za dobrobit in eksistenčno olajšavo tisočerm bednim, ki jih stiskajo bolešt, trpljenje in lakota.

Kdor drugače misli, naj gre kar pogledat v vrste in prečeni, koliko ta zaščita pomaga bedni raji. Videl bo, da gre invalidom v javnem življenju še vse kaj drugega, da bi bilo treba pridržati izključno za nje še marsikaj, kar danes ne vidijo merodajne osebe.

Zato moramo reči, ne dregajmo še bolj v socialno zlo, sicer naj nosijo odgovornost pred invalidi tisti, ki to delajo.

Razna pojasnila

Naše članstvo pred vsem zanima potek raznih vprašanj, zato prinašamo nekaj kratkih poročil.

Za invalidski zakon

prinašamo poročilo v posebnem članku.

Zaostale invalidnine

se še ne plačujejo. Pobotnice so bile pravočasno odposlane v Beograd in če bo tako kot lani, je pričakovati pred prazniki in novim letom otvoritve primerne kredita, da se bo moglo pričeti z izplačevanjem. Vsekakor se udruženje za to zanima in bo Središnji odbor tozadavno interveniral.

Božične podpore

bodo kot običajno gotovo tudi letos podeljene. Že v naprej opozarjamo Kraljeve odbore, da bodo po navodilih Oblastnega odbora točno izpolnili predloge in tozadavne plačilne pole. Članstvo samo naj se tudi za to zanima, da ne bo prikrajšano.

Železniške legitimacije

bodo začeli skoro kakor vsako leto pritrjevati za prihodnje leto že decembra t. l. Opozarjamo pa na novo rešitev, ki jo danes posebej objavljamo. Po novem je predpisano, da bo te legitimacije odslej oddajalo v potrditev le ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu.

Središnji odbor pojasnjuje, da bo moral vsak priložiti k železniški legitimaciji rešenje Višjega invalidskega sodišča. Mogoče pa se zna vendar tako urediti, da se bo podaljševanje vršilo kot sedaj pri finančni direkciji, kjer prejema dotični invalidnino. Danes ne moremo o tem dati definitivnega pojasnila, skrbeti pa hočemo, da se postopanje čim bolj praktično uredi. Naše in-

valide pa bomo obvestili po okrožnicah ali tudi po časopisih.

Pričakujemo, da bo izdala finančna direkcija, kakor vsako leto tozadavno okrožnico in notico v časopise, ali pa bo to storilo ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja.

Dotlej ni treba pošiljati železniških legitimacij Oblastnemu odboru.

Za doklade

so dobili vsi tisti, ki jih prejema, v izpolnitev in potrditev nove prijavnice. Mnogi teh prijavnice še niso vrnili. Ako ne bodo poslali nazaj izpolnjenih prijavnice, jim bo finančna direkcija ustavila doklade.

Pripominjamo, da mora biti vsaka prijavnica izpolnjena, na stavljena vprašanja in potrjena od davčne uprave ter občine. Za otroke preko 16 leta se dobi doklade samo ako so v srednjih šolah. Ne dobiva pa se zanje doklad ako se uče obrta ali hodijo v kake nadaljevalne ali privatne strokovne šole.

Za take, ki študirajo, je treba vsako leto priložiti potrdila šol.

Predlog državnega proračuna in invalidnine

Finančni minister dr. Milorad Djordjević je predložil narodni skupščini v odobritev predlog državnega proračuna za leto 1935-36.

Predlog ima tendenco, da se državni izdatki spravijo na najnižjo mero pri sedanjem stanju državne organizacije in gospodarskih prilik.

Ves državni proračun za prihodnje leto znaša 9.987.863.257 Din in je za 183.387.541 Din nižji od letošnjega.

Proračun se krije s fiskalnimi dohodki (posrednimi in neposrednimi davki).

V predlogu niso predvideni nobeni novi dohodki, torej ne bo nobenega novega ali višjega obdavčenja.

Kljub znižanju so se morali nekateri izdatki zvišati, zlasti izdatki, ki so posledica spremembe zakonov in neizogibne državne potrebe.

Tako so zvišane postavke za pokojnine in invalidske podpore za 11 milijonov Din.

K temu pripominjamo, da je mogoče ta povišek invalidnin le smatrati kot pogoj za predvideno spremembo invalidskega zakona.

Jasno je namreč, da nam sama sprememba drugače ne more nič koristiti, ako ni za njo proračunske podlage ali možnosti, ki jo mora zagurati državni budget.

Mogoče pa so kaj povišane tudi druge invalidske postavke (za zavode itd.) z ozirom na predvidene spremembe. Tega se ne more vedeti, dokler ne bo državni proračun detajliran, kar pa se bo videlo šele po novem letu, ko pride državni proračun pred skupščino v razpravo.

Vsekakor apeliramo na vse faktorje, da upoštevajo pri sestavljanju in sprejetju bodočega državnega proračuna invalidske potrebe in da je neobhodno treba spraviti finančno stanje v sklad z bodočimi spremembami invalidskega zakona.

Čuvajte Jugoslavijo!

Stanje invalidnin in odkupnin

Ratni Invalid razklada v daljšem članku tozadevno situacijo, zato je tudi za nas važno, da prinesemo vsaj številčne podatke.

Tako pravi: Kar se tiče zaostalih invalidnin iz prejšnjih let, je stanje danes sledeče:

Do 1. septembra so se vojne žrtve redno prijavile s pobotnicami v svrhu izplačila v višini okoli 23.000.000 Din. Od 1. septembra do danes je prijavljeno naknadno še 1.986.000 Din, torej vsega skupaj okoli 25.000.000 Din. Ako se bo to, kar je naknadno prijavljeno tudi izplačalo, je veliko vprašanje. Spiski so urejeni, sedaj je samo treba, da se od ministrstva financ izdejstevajo krediti in potem kdaj se bo moglo izplačevanje začeti?

Odkod so te zaostale invalidnine iz prejšnjih let, za katere prinašamo po finančnih direkcijah urejeno tabelo? To so po naknadnih rešitvah nižjih invalidskih sodišč in Višjega invalidskega sodišča, ki se bodo izdajale po sedanjem načinu poslovanja vsaj še pet let. To so tudi one invalidnine, katere nastajajo po obnovah postopanja, vsled sprememb imovinskega stanja in vseh ostalih vzrokov, katere predvideva invalidski zakon iz leta 1929. Na drugi strani pa invalidi odpadajo vsled umrljivosti, vendar pa invalidnina raste, čeprav ne tako zelo. Radi tega pa redna budžetska pozicija za invalidnine ni zadostna in se mora vsako leto zahtevati povišanje. Interesantno je opaziti, da je poslednja leta veliko manjša razlika, kar znači, da umrljivost med vojnimi žrtvami raste, za to smatramo, da bo po 1-2 letih padanje začelo pod predvidene pozicije v rednem budžetu.

Pregled otvorjenih kreditov za izplačilo rednih invalidnin in sicer:

Finančna direkcija	Beograd	Din	Po part. 56/1 za 1933/34.	Po part. 55/1 za 1933/34.
"	Ljubljana	"	4.150.000	4.800.000
"	Zagreb	"	9.487.545	9.000.000
"	Banja Luka	"	18.000.000	11.800.000
"	Split	"	4.000.000	4.000.000
"	Sarajevo	"	7.600.000	7.200.000
"	Sarajevo	"	17.200.000	16.000.000
"	Podgorica	"	7.520.000	6.840.000
"	Novi Sad	"	12.192.000	14.000.000
"	Niš	"	20.500.000	14.000.000
"	Skoplje	"	8.050.000	7.940.000
Vsega otvorjeno		Din	108.699.979	5.580.000

Pregled prijavljenih obvez zaostale neizplačane invalidske podpore ministrstva financ pri fin. direkcijah.

Fin. direkcija	Beograd	Din
"	Liubljana	794.075.64
"	Zagreb	2.589.104.19
"	Split	3.051.839.35
"	Skoplje	1.324.124.11
"	Niš	1.272.425.56
"	Niš	5.303.675.60
"	Banja Luka	768.244.08
"	Novi Sad	5.790.016.55
"	Sarajevo	2.186.498.10
"	Podgorica	904.520.40
Skupaj		Din 23.984.523.58

Opomba: Iz tabel se vidi, da imamo letos v dravski banovini za 487.545 Din manj otvorjenega kredita za izplačilo invalidnin, zaostankov pa imamo za dobiti za 2.589.104.19 Din.

Pomen naše organizacije

Reči moramo, da je malo invalidov ali vdov v naši banovini, pa tudi v celi Jugoslaviji, ki ne bi bili člani ali članice našega udruženja. Vendar pa so tudi taki, ki niso stalni in ki se ne zavedajo tovarštva in pomena naše organizacije.

Pogoji niso težki, članarina je majhna in z dobro voljo se jo zmore tudi v najhujši krizi. Organizacija ne terja od revnih članov vse članarine naenkrat, pač pa je zadovoljna, da jo plačujejo polagoma, čeprav po dinarjih. Mnogo je takih, ki takorekoč pri svojem položaju samo životarijo od organizacije, niso pa njeni moralni in materijalni sodelavci. To se pogosto opaža pri občnih zborih, kjer so navzoči tovariši ali tovarišice, ki pridejo samo radi potrebnih informacij in da bi jim organizacija pomagala, šele potem pogojno pa bi postali redni člani ali članice.

V tem slučaju bo padanje mnogo večje in močnejše kakor pa je bilo naraščanje.

Za sedaj nas invalide zanima, kdaj se bo začelo z izplačevanjem zaostalih podpor? Tega ne moremo točno reči, toda kar vemo in moremo reči je, da se bo izplačevanje začelo v najkrajšem času, ker g. minister financ energično stoji na stališču, da naj država invalidom ne dolguje niti dinarja. Po naših informacijah, bi se moralo začeti z izplačevanjem že novembra, ker obstajajo tozadevni krediti, torej sredstva so. Lansko leto je bilo izplačanega okoli 40.000.000 zaostale invalidnine, letos pa je padla vsota izpod te višine, kar je dokaz, koliko invalidov je odpadlo.

Končno pogledimo še odkupnino. Invalidski zakon predvideva odkup invalidnine enkrat za vselej in dokler veljajo tozadevne odredbe, se osebe, ki so zaščitene, lahko poslužijo pravice odkupa svoje invalidnine. Do preteklega leta se je odkup vršil redno in denarja je bilo dovolj. Šele od preteklega leta se je pojavil zastoj in sicer za to, ker je v letošnjem budžetu vnešena samo vsota 1.000.000 Din, kar je absolutno nezadostno za leto dni, ker se je do sedaj javilo za odkup toliko invalidov, da rabijo okoli 7.000.000 Din. Razpoložljiv milijon je potrošen in ostali morajo čakati na odobritev izrednega kredita.

Dvomljivo je ako se bodo sploh našla sredstva za izplačilo teh zaostankov, ki so na vrsti. (Dalje popisuje neumestno prakso pred dovoljenjem odkupnine.)

K gorenjim podatkom prinašamo še tabelarični pregled:

niso mogli mirovati in ne bodo mirovali, dokler se to neobhodno potrebno delo ne izvrši. Pa bi mogel biti kdo iz vrst vojnih žrtev, ki pri tako važnem vitalnem vprašanju ne bi podpiral invalidske organizacije? Da, še so taki tovariši in tovarišice. Naj le bodo naprej, mi si bomo to zapomnili. Čez sedem let pride vse naprej, tako pravi pregovor.

Hočemo, da bi naša organizacija postala velika socialna ustanova, da bi poleg moralne opore nudila svojim članom tudi gospodarsko, gmotno in socialno korist. Mnogo smo že dosegli v tem pravcu s svojim združništvom, vsaj mi v naši banovini lahko to rečemo.

Ko je bilo treba vpustiti na noge trafikanta, obrtnika ali tudi kmeta, je bila naša organizacija edina, ki mu je priskočila na pomoč. Zastonj bi moledoval drugod za oporo.

V teh časih splošne krize je stališče invalidske organizacije zelo težko, ker

mora tolažiti nezadovoljne vojne žrtve, ki jih je sedanja rešitev invalidskega vprašanja pripravila ob vse. Ako invalidi danes ne bi imeli njenega zatočišča, bi jim bilo dostikrat za obupati.

Invalidska organizacija je največ pripomogla k invalidskemu vprašanju države, kajti ona vodi nezadovoljne mase, jih disciplinira in pripravlja za dostojno organizirano stanovsko borbo, pri tem pa jih tolaži v njihovi razburkanosti. Ker pa pozna svoje člane, njihovo življenje, bedo in potrebe, je najboljša svetovalka za najpravičnejšo ureditev tega ne prav prijetnega vprašanja.

Kdo ve, kakšno stanje bi bilo, ako bi invalidskih vrst ne vodila njihova organizacija? Invalidska organizacija je že preživela svoj jubilej plodovitega dela, in upa tudi, da ga bo v bodoče še veliko več.

Poziva pa tovariše in tovarišice, da se tega zavedajo in so brez izjeme neomajani njeni sodelavci.

Za invalidsko brezplačno vožnjo ne bo treba več legitimacij poleg objav

Vedno so bile težkoče pri invalidski brezplačni vožnji po železnici, ako so bili pozvani na zdravljenje ali ortopediranje. Poleg objave, katero je invalid dobil s pozivnico, je bilo treba imeti pri sebi železniško legitimacijo, za trikratno privatno polovično vožnjo. Takih legitimacij pa nimajo vsi, ker vsem ne pripadajo, ali pa jih tudi nekateri za privatno vožnjo nočejo zaprositi.

Teh legitimacij ne dobivajo na primer invalidi bolniki, ali dotični, ki so vzeli odkupnino. Mnogokrat se je pripetilo, da invalid na vožnji ni imel pri sebi svoje železniške legitimacije. Ker pa je bil predpis, da se mora z njo legitimirati sprevodniku ali revizorju, je moral plačati naknadno vožnjo ali pa so ga zapodili na prvi postaji iz vlaka. Razumljivo, da je bilo veliko pritožb, temu postopanju pa se ni dalo pomagati.

Na intervencije našega udruženja, pa smo dosegli spremembo, tako, da odslej ne bo več treba onih sivih železniških legitimacij poleg objav, pač pa samo objave, ki bodo imele še osebni popis dotičnih invalidov.

Generalna direkcija držav. železnic v Beogradu je izdala dne 7. novembra 1934 pod G. Dr. Br. 82.635-34 sledeči razpis.

»V odgovor na akt št. 5705 od 12. oktobra t. l. se obvešča Središnji odbor, da je železniška uprava, z ozirom na težkoče pri potovanju vojnih invalidov in pri uživanju olajšave po § 12 pravilnika o brezplačni in olajšani vožnji, spremenila dosedanje odredbe za vojne invalide v tem smislu, da imajo v bodoče pravico do brezplačne vožnje, kadar jih pozivajo pristojne oblasti samo na podlagi objav, ki morajo vsebovati osebni popis dotičnih invalidov s podpisom in pečatom sreskega načelnika. Na ta način odpade potreba osebne železniške legitimacije.

Kar pa se tiče privatnih potovanj invalidov, obstoja sprememba v načrtu uredbe, da mora imeti vsak invalid, ki hoče izkoristiti to ugodnost, železniško legitimacijo, katero mu izda na za-

htevo ministrstva socialne politike in narodnega zdravja, Direkcija državnih železnic v Beogradu.

S tem bodo eliminirane vse težkoče, ki se delajo pri finančnih upravah onim vojnih invalidom, katerim se invalidnina ne izplačuje.

Nova odredba je napravila v tem oziru dobro, da bodo v bodoče lahko vsi invalidi brez ovir uživali ugodnosti pri vožnji po železnici tudi tisti, ki nimajo osebnih železniških legitimacij za trikratno polovično vožnjo v letu. V drugem oziru pa bo povzročila vsem invalidom, posebno tistim, ki so doslej uživali brezplačno vožnjo zgolj z železniškimi legitimacijami poleg objav druge neprilike.

Vsak bo moral iti z objavo najprej k sreskemu načelniku, da mu napravi na nji osebni popis in ga uradno potrdi. Tako bo moral invalid, ki je oddaljen po več kilometrov od sreskega načelstva najprej potovati v kraj, kjer je njegovo sresko načelstvo ali pa sam plačati do tam vožnjo. Šele na objavo s popisom sreskega načelnika se bo lahko odpeljal iz najbližje postaje brezplačno k zdravljenju ali v protežno delavnico.

Nove železniške legitimacije pa se bodo dajale samo na zahtevo ministrstva socialne politike in narodnega zdravja, in sicer kakor pravi razpis pri Direkciji državnih železnic v Beogradu.

Doslej so dajale pristojne železniške direkcije legitimacije po zahtevi pristojnih finančnih direkcij. To bi bilo vseeno kam se vložijo prošnja za novo legitimacijo, samo bati se je, da se ne bi v ministrstvu natrpalo toliko naročil iz cele države, da bi morali invalidi predolgo čakati. Ravnotako je smatrati, ako bo izdajala legitimacije samo Direkcija državnih železnic v Beogradu, mogoče pa je mišljeno pri tem le na invalide tamošnjih krajev, ker odgovarja rešenje na akt Središnjega odbora.

Kdaj stopi ta odredba v veljavo, bomo še poročali, najbrž izide nov pravilnik, ali pa so mogoče pristojne oblasti dobile že tozadevne naredbe.

Vprašanja in odgovori

M. M. iz G. prosi, da bi mi odgovorili na sledeče vprašanje:

Leta 1929 mi je bila kot vojni vdovi zmanjšana podpora. Potom občine sem napravila prošnjo za povrnitev odbitka, na kar sem dobila rešenje meseca junija t. l. od invalidskega suda v Zagrebu, drugo rešenje pa sem dobila 13. nov. 1934 od Višjega invalidskega suda iz Beograda.

Vprašam, ali mi je za čakati ali moram kam pisati za denar in prosim odkod pride?

Odgovor: Po rešenju Višjega invalidskega sodišča je postala zadeva izvršljiva tako, da se Vam mora čimpreje na novo izplačevati podpora. Invalidsko sodišče pošlje rešenje uradno brez kake prošnje, finančni direkciji, ki izvede nakazilo. Torej za to Vam ni treba ničesar vlagati. Po vsakem rešenju traja še nekoliko tednov, da se izvrši vse potrebno glede novega nakazovanja.

L. M. piše sledeče:

Ali morem biti oproščen plačevanja pridobniškega davka, ker nimam nobenega drugega imetja, kot obrt, ki pa v teh časih po večini počiva, ker ni dela niti denarja.

Odgovor: Po odst. 3 čl. 46 zakona o neposred. davkih so invalidi v gotovih slučajih lahko oproščeni pridobnine. Omenjeni odstavek se glasi:

»Tega davka se oproščajo obrtni vojnih invalidov, nesposobnih za vsak drugi zaslužek in drugih oseb, ki bi drugače obremenjevale državo ali samoupravne jedinice, če ni povprečni dnevni dohodek po ocenitvi davčnega odbora večji od običajne dnevne mezde v dotičnem kraju.«

Na tej podlagi so nekateri invalidi vložili prošnje Davčnim upravam, pa so bile uslišane.

Seveda morajo biti take prošnje podkrepljene z zadostnimi dokazi. Ako ima na primer kdo obrt, ki ne gre, pa je poleg tega posestnik hiše in zemljišča, potem gotovo njegova prošnja ne bo uslišana, ker ni odvisen samo od obrti.

Kako se bodo oddajale v zakup kantine

Do sedaj so se oddajale vojnim invalidom na priporočilo Udruženja vojnih invalidov, za naprej pa se bodo le potom javnih licitacij.

Ministrstvo vojske in mornarice je na podlagi čl. 192 drugega odstavka zakona o ustroju vojske in mornarice, toč. 4 § 13 finančnega zakona za leto 1934-35, odločbe ministrskega sveta z dne 27. marca 1934 MS broj 149, soglasnosti glavne kontrole z dne 4. aprila 1934 br. 34.587, ministrstva financ, občega oddelka z dne 8. septembra 1934 br. 38.184 in ministrstva socialne politike in narodnega zdravja z dne 29. avgusta 1934 St. br. 38.856 izdalo:

Pravilnik

o izdajanju pod zakup državnega vojaškega imetja in o izdajanju dovoljenja za prodaje pri vojski in mornarici.

Obče odredbe.

Čl. 1.

K državnemu vojaškemu imetju, ki se more po tem pravilniku izdajati v zakup, spadajo:

- kantine.
- lokali (sobe, zgradbe, prodajalne, stanovanja, mesnice, kioski, lope, barake, pisarne letalskih pristanišč, ki se izdajajo privatnim društvom in drugo),
- oficirske menaže,
- zemljišča in gozdovi ter
- travniki.

Čl. 2.

Izdajanje dovoljenj za prodajo pri vojski in mornarici (v krogu vojašnic, lagerjev in na vežbališčih) se nanaša po tem pravilniku na sledeče predmete:

- burek in razno pecivo,
- sladkorne proizvode,
- brezalkoholne pijače (boza, limonada, pokalice i. dr.),
- razne vojaške potrebščine (šivanke, sukanec, gumbe, pisala, papir in drugo) v kasarnah in lagerjih kjer ni kantin.

Zakup državnih vojaških imetij.

A. Kantine.

Čl. 3.

Pravico do zakupa kantin imajo v prvi vrsti vojni invalidi, priznani z invalidskim zakonom od 4. julija 1929, ki izpolnjujejo pogoje tega pravilnika.

V drugi vrsti imajo to pravico invalidinje, priznane z navedenim invalidskim zakonom, za temi pa ostale civilne osebe, ako izpolnjujejo pogoje tega pravilnika.

Zakupnik kantine ne more istočasno imeti v zakupu več kantin kakor eno in tudi ne more biti obenem zakupnik oficirske menaže.

Čl. 4.

Pravico sklepati pogodbe v imenu države za zakupovanje kantin imajo vsi pristojni starešine, pod katerih upravo se nahajajo. Pogodbe se sklepajo po priloženem obrazcu št. 4.

Čl. 5.

Sklenjena pogodba stopi v veljavo, kadar jo odobri pristojna oblast.

Pogodbe, ki so sklenjene do leta dni v smislu čl. 85 zakona o državnem računovodstvu, odobrava minister vojske in mornarice, odnosno načelnik inženjersko-tehničnega oddelka ministrstva vojske in mornarice po pooblastilu ministrom.

Za odobritev pogodbe preko enega leta do treh let pa je po toč. 4 § 13 finančnega zakona za leto 1934-35 potrebna soglasnost ministra financ.

Način odrejanja višine zakupnine.

Čl. 6.

Višino zakupnine za kantine odreja komisija, katero postavlja pristojni starešina, v katerega področju se kantina nahaja, ki se daje v zakup. Ta višina zakupnine se računa:

1. Po predvidenih letnih dohodkih, odnosno obrtu in zaslužku.

Letni obrat precenjuje komisija po povprečnem letnem številčnem stanju ljudi in po vseh okolnostih, ki se nanašajo na večji ali manjši obrt.

2. Po številu, vrsti in velikosti lokalov, ki se izdajajo kantinerju v zakup za opravljanje dela.

3. Po normalnih krajevnih cenah za prodajo poedinih predmetov in

4. Po velikosti dotedanjega letnega obrata (na krajih, kjer so obstojale kantine).

Za odrejanje cene po veličini lokalov za izvrševanje posla se imajo jemati sledeče norme:

a) za prodajalno, kuhinjo, pritikline od 12 kv. metrov do 36 kv. metrov po 45 Din mesečno in

b) za ostale prostore kakor skladišče, šupa 50% ceneje.

Glej obrazec 7.

Čl. 7.

Ko je na podlagi v čl. 6 razloženih pogojev ocenjen obseg letnega obrta in izdatkov, katere bo imel kantiner za opravljanje poslov, se preračuna čisti dohodek (dohodek od katerega se 10 do 15% po veličini obrta računa kot dohodek za državno blagajno).

Glej obrazec 7.

Čl. 8.

Za lokale, ki se eventualno odstopajo (kot pivatni) za zakupnikovo stanovanje, njegove družine in uslužbencev, se računa posebej zakupnina po sledečih normah:

a) v zgradbah iz trdega materijala po 60 Din mesečno od posamezne sobe v velikosti do 36 kv. metrov, preko te velikosti pa po 90 Din,

b) v stavbah iz slabega materijala (lesenih zgradbah in barakah) po 35 Din mesečno od ene sobe do 36 kv. metrov velikosti, preko te velikosti pa po 45 dinarjev,

c) hodnik, klet, drvarnico, pralnico, shrambo (do 3 kv. metre površine) in za ostalo ako bi kje bilo in pripadalo k stanovanju, se oddaja vzporedno in se ne zaračunava kot sobne edinice.

Predsobe se ima smatrati tudi kot vzporedne prostore, ki pripadajo brezplačno, ako se hodi v stanovanje skozi nje in ako niso iste večje od 12 kv. metrov, v nasprotnem slučaju pa se zaračunavajo kot sobe.

Čl. 9.

Skupna vsota preračunjena za velikost obrata (dohodkov) in za zakup poslovnih lokalov služi kot najnižja preračunjena cena za zakup kantine, ali za licitacijo in pogodbo.

Glej obrazec 7.

Način dajanja kantin v zakup.

Čl. 10.

a) Kantine se izdajajo v zakup potom javnih ponudb, skladno s čl. 82 zakona o državnem računovodstvu potom licitacij ali s pogodbami.

b) Izdajanje v zakup se vrši redno potom licitacij, s pogodbami pa le v slučajih, ako preračunjena cena letnega zakupa ne presega svote 1200 Din, ali ako prva in druga licitacija ne uspeja (čl. 94 zakona o državnem računovodstvu). — Te pogodbe se objavljajo preko domačih listov, policijskih in občinskih oblasti v mestu in okolici in preko invalidskega udruženja po obrazcu št. 1, toč. 1 a, 2 in 2 a tega pravilnika.

c) Za izdajanje kantin v zakup, smejo pri prvih licitacijah ali pogodbah reflektirati samo invalidi, priznani z invalidskim zakonom od 4. julija 1929. Ako bi prva licitacija (pogodba) ne uspela, se vrši druga, pri kateri smejo reflektirati tudi neinvalidi.

č) Kjer so izjemni slučaji ali specialni vojni interesi zahtevajo, da se kantine ne dajejo civilnim osebam potom licitacij ali pogodb, se lahko drže tudi v lastni režiji, toda samo z odobrenjem ministra vojske in mornarice po predlogu in obrazložitvi pristojnega starešine.

(Dalje sledi.)

Žalne seje za blagopokojnim

Viteškim Kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem

O prvih sejah smo že zadnjič poročali; prešli pa smo še sledeča poročila:

V Žužemberku je bila žalna seja za Nj. Vel. kraljem Aleksandrom I. dne 16. oktobra 1934 ob 14. uri pri Pehaniju. Udeležil se je ves odbor. Tov. Pasar Josip je v kratkem nagovoru spominjal na življenje Blagopokojnika, na njegove vrline in na nepogrešljivo smrt. Cel odbor je vstal in zaklical: Slava mu! Na predlog tov. Vidmarja je bila odposlana sledeča sožalna brzojavka: »Maršalatu Dvora, Beograd: Krajevna organizacija udruženja vojnih invalidov v Žužemberku izraža ob smrti Kralja-junaka globoko sožalje in obljublja neomajano vdanost Nj. Vel. kralju Petru II.« Sklenilo se je poslati enega člana k pogrebu v Beograd. Ker organizacija nima denarja, je odšel na svoje stroške odbornik tov. Pasar Josip.

Iz Sevnice poročajo, da se je vršila žalna seja Krajevnice organizacije udruženja vojnih invalidov dne 15. oktobra t. l. Tov. Senica je v kratkih besedah navzoče spomnil na tragično smrt Viteškega našega kralja, zaščitnika in največjega dobrotvorca, na kar so vsi vstali in zaklicali: »Slava mu!« Sklenilo se je, da se odborniki in članstvo udeležijo korporativno maše zadušnice, ki se vrši o priliki pogreba.

Zagorje. Žalna seja se je vršila kot širša seja dne 18. oktobra t. l. ob 9. uri v dvorani kina Triglav. Pred sejo se je celokupni odbor in veliko članstva udeležilo žalne službe božje v cerkvi, na povabilo uprave občine Zagorje. Prostrano cerkev je napolnilo občinstvo,

vsa društva in šolska mladina. Po maši so zapeli »Usmili se me«, kar je napravilo zelo globok vtis in sočuvstvovanje, ki je segalo v srca vseh. Na to je bila molitev za blagopokojnega Nj. Vel. kralja, rudniška godba pa je igrala par žalostink in državno himno.

Žalni spreved velike množice je odhajal iz cerkve z zastavami, šolska mladina, Sokoli, gasilci, rudarji, občinski odbor, orožništvo, združenje borcev in drugi. — Invalidi in vdove smo šli k žalni seji. Predsednik, tov. Peršina, je imel nagovor, v katerem se je spominjal blagopokojnega našega Zaščitnika, katerega nam je vzela morilčeva roka, kar mora obsojati ves kulturni svet. — Naše ljudstvo prosi, kakor mu veleva srce, vera in božja zapoved, za dušo Velikega pokojnika, da bi našla pri Nebeskemu kralju večni mir in pokoj. — Zbor je zaklical trikrat: »Slava mu!« Priporočila je molitev za blagopokojnega Viteškega kralja in za srečo in moдро vladanje Njegovega naslednika Nj. Vel. kralja Petra II., kateremu je cel odbor v imenu članov izrazil globoko vdanost. — Končno je tov. Peršina poročal o anketi in manifestacijskem zboru v Celju, ki je dal povod ogorčenja reducirancem, ki so izgubili zaščito po invalidskem zakonu iz leta 1929. — Odbor priporoča Oblastnemu odboru, da se zavzame za te nesrečneže pri novem invalidskem zakonu, ki naj bo oporoka blagopokojnega Viteškega kralja Njegovim sinovom vojnim žrtvam in ki naj se uresniči.

Iz Beograda

Oblastni odbor v Beogradu. Ker se dosedanjemu odboru ni pokoril sklepu plenarne seje, da mora sklicati izredni občinski zbor vsled nepovoljnega poslovanja in nasprotstev napram Središnjemu odboru, je ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja izdalo rešitev z dne 3. septembra 1934 Pov. br. 1236, da se Oblastni odbor v Beogradu suspendira in razreši dolžnosti. Središnji odbor mora sklicati izredni občinski zbor, na katerem se izvoli nov odbor. Temu odboru mora oddati vso imovino in posele Oblastnega odbora v Beogradu. Kakor se poroča, se bo osnovala v Beogradu na novo Krajevna organizacija Udruženja vojnih invalidov. — Delegat Središnjega odbora pri beogradskem Oblastnem odboru, tov. Trifunović, sklicuje ustanovni občinski zbor za 25. novembra t. l. v gostilni »Petrograd«.

Poročilo iz Mokronoga

Krajevni odbor javlja, da je dne 13. novembra t. l. ob 5. uri popoldne umrl tovariš Pavšič Jurij, 100% invalid prve skupine, rojen 1879. v Spodnjem Lakenju pri Mokronogu. Pokojni je bil dne 15. novembra t. l. ob 4. uri popoldne pokopan na domačem pokopališču. Član je bil do konca leta 1930, potem pa ni mogel več plačevati članarine, ker ni prejemal invalidnine in je bil po sedanjem invalidskem zakonu reduciran kot invalid-bolnik. Sicer je bil ranjen v nogo, pa to ni prihajalo v poštev. Zadnja leta je bil stalno priklenjen na posteljo ter je bival v občinski ubožni hiši, ker je zanj skrbela mokronoška občina. Krsto so nosili bojevnik, pred njo pa je tov. Urbanc nesel venec Udruženja z napisom: »Spomin vojni žrtvi«.

Tov. Urbanc je na grobu tiho deklamiral pesem, ki jo je za pokojnika sam zložil nekako tako-le:

Leta, mesece, si prosil,
Da zaščito bi izprosil!
Da prišel bi enkrat vsaj
K zdravju svojemuz vajaj!
A želje bile so zamán,
Zakon bil je prekasán.
Prišla zgodaj bela smrt
in zamahnila je s koso,
z mrzlo te oblila roso;
legel v grob si zlomljen, strl.
V življenju malo si zavžil,
revež, invalid si bil.
Trpel si in bedno živel,
od življenja nič imel.

Vse si dal za domovino,
zdravje, moč, življenjsko silo.
Zdaj si vendar bil uslišán,
iz spiska invalidov zbrisán.
Zakon Tvoj bo boljši zdaj,
zaščiten si za vekomaj.
Do groba vsi smo te spremili,
na grob Ti venec položili.
Rešen zdaj si vsega zlá,
zemlja bodi Ti lahká!

Od prijatelja in tovariša Urbanca in Hajmerla.

Za zaščito domačega dela

V nedeljo, dne 2. decembra ob pol 10. uri dopoldne bo v veliki dvorani Uniona v Ljubljani manifestacijski zbor, s katerim naj se uvede energičen nastop ne samo obrtništva, temveč tudi vse naše javnosti proti uvažanju in prodaji inozemskih izdelkov in blaga, ki ga lahko proizvajamo v lastni državi. Gre za zaščito domačega dela in izdelka, gre za to, da se osamosvojimo tudi gospodarsko od inozemstva, ki nas samo izkorišča, gre za to, da bo boljše zaposlen naš delavec in privatni nameščeneec in da prenehajo časi, ko se je cenilo samo to, kar je tujega, ko se je omalovaževalo in odpravilo domače blago, ko so se na mesta, ki bi jih lahko imel domač delavec in uradnik, nastavljali inozemci.

Pri tej akciji, ki jo priredi zavedno obrtništvo v okviru »Obrtniškega tedna«, naj pokaže vsa naša javnost, da se zaveda, da z našo politično osvoboditvijo v lastni državi Jugoslaviji še ne moremo govoriti o naši pravi samostojnosti, dokler se ne osamosvojimo tudi gospodarsko. Na ta zbor so povabljeni člani vseh naših nacionalnih, gospodarskih, delavskih in kulturnih društev in korporacij. Pokazati hočemo, da nočemo zaostajati za velikimi tujimi državami in narodi, ki so na enak način začeli čim energičneje izvajati načelo, da se osamosvojimo tudi gospodarsko, da sledimo Angležem in Nemcem, ki kličejo: kupujmo angleško, kupujmo nemško blago! Inozemstvo odklanja danes uvoz pridelkov našega kmeta, vsiljuje nam pa na drugi strani svoje blago, svoje inženjere, uradnike in delavce. Nad 30.000 inozemcev je danes dober kruh, ki ga jim daje Jugoslavija in odjeda domačemu delavcu in uradniku letno nad eno milijardo dinarjev zaslužka. Inozemstvo uvažata ogromno količino blaga, ki ga bi lahko izdeloval domač obrtnik, ki

je kri našega naroda. Obrtništvo, ki s svojimi družinami, vajenci in pomožnim delavstvom šteje okoli enega milijona prebivalstva naše države, radi pomanjkanja dela in naročil s svojimi družinami in delavci strada, dočim zaslužijo inozemska podjetja in industrije za konkurenčno izvoženo blago stotine milijonov letno.

Nad 50.000 čevljarških in krojaških mojstrov s številnimi svojimi družinami, vajenci in delavci trpi pomanjkanje, podjetja pa, za katerimi stoji inozemski velekapital, s svojim šablonskim blagom

zaslužijo debele milijone. Dajmo zaslužka našem domačemu producentu, našemu domačemu obrtniku, pa bo lahko po nizkih cenah proizvajal kvalitetno blago, zaslužil bo brezposelni delavec, invalid, pa tudi kmetu bo pomagano, ker se s tem okrepi ena tretjina onih konzumentov poljedeljskih pridelkov, ki ne pripadajo kmečkemu stanu.

Ker gre pri tej akciji za našo gospodarsko osamosvojitve, kot tudi za naše nacionalne in delavske interese, pozivamo tudi naše članstvo na udeležbo tega shoda!

Tolmačenje čl. 229 zakona o ustrojstvu vojske in mornarice glede plačevanja vojnice

Na številne pritožbe naših organizacij kakor tudi poedinah vojnih invalidov radi vojnice, ki jo morajo plačevati, je Središnji odbor napravil na ministrstvo vojske in mornarice predstavko in prosil, za pojasnilo o tem vprašanju. G. minister vojske in mornarice je poslal pod št. Dj. br. 23.598 Središnjemu odboru sledeči odgovor:

»Vprašanje v pismu tega združenja št. 4486 od 22. oktobra t. l. v zadevi osvoboditve 30% vojnih invalidov oz. onih, ki invalidnine sploh ne prejemajo zaradi ugodnega imovinskega stanja, ali pa oseb, ki so še v aktivni drž. službi od plačila vojnice predpisano je v čl. 229 toč. 2 zakona o ustrojstvu vojske in mornarice. Ravnotako je v točki 58, odstavek 3 b pravilnika za izvrševanje od-

redb istega zakona določeno, da niso obvezni plačevati vojnice osebe, ki so postale nesposobne pri izvrševanju vojaške dolžnosti bodisi v miru ali v vojni brez ozira na to, da li uživajo pomoč, invalidnino ali ne.«

Potemtakem ne bodo plačevali vojnice invalidi, ki so bili onesposobljeni v vojni in ki imajo izvršne sklepe o priznani invalidnini, če so radi invalidnosti nesposobni za vojaško službo. To je smisel gornjega pojasnila g. ministra vojske in mornarice.

Ako je kje primer, da se je postopalo nasprotno temu tolmačenju ali da se še naprej tako postopa, naj dotični takoj pošlje Oblastnemu odboru uradnim potom prepis, da bo interveniral, da se postopa popravi.

Naše gibanje.

Pokroviteljstvo nad našim združenjem. Vsled smrti našega velikega dobrotvorca, blagopokojnega Nj. Vel. kralja Aleksandra I. je Središnji odbor zahteval za nadaljno pokroviteljstvo nad našim združenjem Njeg. Velič. kralja Petra II.

Invalidski dom v Beogradu. Poroča se nam, da stavba lepo napreduje. V času žalosti je bilo delo prekinjeno, vendar pa se je kmalu zopet pričelo. Celokupna zgradba je že pod streho. Razpisana so razna instalacijska dela, Središnji odbor pa pripravlja že pravilnik za sprejemanje v azil. Prihodnje poletje bo Invalidski dom vseokakor otvoren.

Svečanost na ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu je morala biti letos o Vseh Svetih zelo omejena, ker je ta dan lilo kot iz škafa. Pred spomenikom judenburških žrtev so se izvršile samo molitve, ni pa bilo govorov, petja in godbenih žalostink. Vojaški grobovi so bili dostojno urejeni, položeno je bilo cvetje, ki ga je nabrala šolska mladina. Drugi dan se je vršila maša zadušnica v frančiškanski cerkvi, ki jo je priredil naš Oblastni odbor skupno z ostalimi bojovniki. Kakor običajno, so jo darovali bivši vojni kurati in ji je prisostvovalo mnogo občinstva.

Maribor. — **Žalna maša.** Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Mariboru je imel, kakor običajno vsako leto, v smislu društvenih pravil, dne 14. novembra 1934 v stolni cerkvi v Mariboru žalno mašo v spomin vseh padlih vojnih žrtev, umrlih vojakov, članov tega Udruženja, katere so se na povabilo udeležili zastopniki raznih oblastev in uradov ter večje število višjih in nižjih oficirjev iz Maribora. — Tudi udeležba občinstva ter članov in članic Krajevnega odbora je bila precej velika, tako da si lahko Krajevni odbor šteje v čast, da je bila prirejena žalna svečanost dostojna.

Invalidski znaki. Krajevni odbor mariborski je svoj čas od Oblastnega odbora prejel invalidske znake, kateri so sedaj članstvu na razpolago v invalidski pisarni med uradnimi urami vsak ponedeljek, sredo in soboto od 9. do 11. ure, po Din 4 za komad.

Članstvu Krajevnega odbora v Črnomlju se javlja, da je članarino in naročnino za list upravičen sprejemati samo blagajnik, tov. Tajner Franc, da se ne bo kdo izgovarjal na neredno poslovanje ali na pravočasnost plačila.

Smrt ruskega invalida. Dne 22. oktobra 1934 ob pol 4. je umrl v splošni bolnici v Ljubljani ruski vojni invalid, podporučnik Vasilije Timofejev, rojen dne 22. februarja 1892 v Elizavetinski v Rusiji. Pogreb se je vršil dne 24. oktobra

ob 3. uri iz mrtvašnice splošne bolnice. Ker ni imel nobenih sorodnikov, je pogreb oskrbelo Udruženje ruskih ratnih invalidov v Ljubljani. Pokoj njegovi duši. Večna pamjat.

Poziv! Standte Blaž, vojni invalid, dozdevno iz Celja, ki je bil leta 1914 ranjen v Srbiji in je bil istega leta meseca novembra s podpisanim v bolnici (inženjerski kasarni) v Skoplju, se vljudno naproša, da v svrhu pričanja v invalidski zadevi, sporoči svoj natančni naslov vojnemu invalidu Forjan Antonu, Pertoča št. 36, pošta Rogoševci.

Pismo tovariša z dežele. Odkar je prišlo poročilo, da je naš blagopokojni kralj Aleksander izdihnil zadet od zlobne roke, sem srčno žalosten in se s solzami v očeh vedno spominjam našega dobrega Očeta, ki smo ga tako nepričakovano izgubili.

Kako je naš dobi Vlada skrbel za nas vojne invalide, vdove in sirote! Nikdar ne bomo pozabili, da smo bili v najhujši stiski samo od Njega uslišani, ker se je stalno brigal za naše vprašanje in naše bedno stanje.

Bil sem pri žalni maši pri naši fari v Tomišlju in potem pri spominski svečanosti v šoli. Slišal sem obrazložitev vseh velikih del našega blagopokojnega Vladarja, kako je skrbel za blagor naše krasne domovine, naše države Jugoslavije. Bog Mu daj večno plačilo nad zvezdami. — Žalujejo vojni invalid Kopal Jože iz Vrbljenj št. 71, občinski sluga občine Tomišelj.

Zahvala: Krajevni odbor U. V. I. v Ljubljani se najlepše zahvaljuje »Za drugi državnih uslužbencev za nabavo potrebščin v Ljubljani« za velikodušno podporo v znesku od Din 3000, ki jo je naklonil uvidevni odbor imenovane zadruga s svojim plemenitim sklepom na svoji žalni seji, dne 10. oktobra t. l. v počastitev mučeniške smrti Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra I. namesto sožalne brzojavke in cvetja.

Prosimo tudi vsa ostala društva, ustanove in vso javnost, da posnemajo imenovano dobrotnico z enakimi dejanji ob primernih prilikah ter se spominjajo revnih vojnih žrtev, ki se zatekajo po pomoč k svojim edinim zaščitnikom in tolažnikom, našim organizacijam.

Odbor.

Obvestila in vabila za članstvo K. O. Ljubljana.

1. Vse člane in članice ponovno in zadnjič opozarjamo, da pravočasno poravnajo članarino in naročnino za tekoče leto in sicer najkasneje do 31. decembra t. l., ker sicer ne bodo vpisani niti za podpore niti za katere-

koli druge ugodnosti in posredovanja ter bodo koncem leta brezpogojno črtani iz članstva po določbah društvenih pravil.

2. Člani in članice, ki so že prejeli naročeni premog, niso pa še poravnali odmerjenih računov, se vabijo, da to čimpreje izvrše, najkasneje pa do 3. decembra t. l. Naročniki, ki še niso dobili premoga, se obveščajo, da bomo prejeli naročeno količino cenejšega premoga predvidoma v prvem tednu decembra.

PROŠNJA JAVNOSTI.

Krajevni odbor U. V. I. v Ljubljani bo razposlal te dni na razne ustanove in zasebnike svoje pismene prošnje za prostovoljne prispevke v gotovini ali blagu, ker namerava tudi letos, kakor vsa leta doslej, obdarovati za »Božičnico« svoje najrevnejše člane in članice. Prosimo tudi tem potom vse druge, ki morebiti ne bodo prejeli naših prošenj, da se vsaj z malim in kakršnikoli darilom spomnijo skrajno in nujno potrebnih vojnih žrtev ter pošljejo svoje darove na naš naslov: Ljubljana, št. Peterska vojašnica, soba 49/I. Imena darovalcev in zahvalo bomo objavili v našem glasilu in po možnosti v dnevnem časopisju.

Odbor.

Kantina v vojašnici Kralja Petra I. V. O. v Ljubljani bo kakor čujemo, odana v zakup na ponovni licitaciji, ki bo enkrat v decembru t. l. Prva licitacija, ki je bila odredjena na 24. t. m. se iz neznanega nam vzroka ni vršila. Reflektante za to kantino opozarjamo, da dobijo podrobne informacije v pisarni Oblastnega odbora v popoldanskih urah. Če bi kantina na prihodnji licitaciji ne bila izlicitirana od invalida, se bo morala po predpisih vršiti ponovna licitacija, pri kateri bodo mogli prisostvovati tudi neinvalidi. Zato imamo interes na tem, da se že prve dražbe udeleži čim večje število invalidov.

Kantina

v vojašnici Kralja Petra I. Osvoboditelja v Mariboru se bo dala v zakup na ofertalni licitaciji, ki bo dne 17. decembra 1934 ob 11. uri dopolne v štabu Komande inženjerske podoficirske šole »Kralja Petra Velikega Osvoboditelja« v Mariboru, in sicer za čas od 1. januarja do 31. decembra 1935. Pogoji so razvidni vsak delavni dan v pisarni štaba od 9. do 11. ure. Kavcija za zakup kantine se mora položiti pri blagajni Komande inž. podoficirske šole na dan licitacije do 10. ure dopolne v gotovini ali v obveznicah drž. vrednostnih papirjev v znesku Din 500. Pravico udeležbe na tej licitaciji imajo samo invalidi, ki so priznani z inval. zakonom iz leta 1925.

Pismene ponudbe morajo biti kolokovane po določbah tar. post. 45 zakona o taksah v velikosti ponudene zakupnine in zapečatene v kuverti z označbo »Ponudba za zakup kantine v kasarni Kralja Petra I. V. O. v Mariboru.

Iz pisarne štaba Komande inž. podoficirske šole Kralja Petra I. V. O. št. 5728 z dne 24. novembra 1934.

Ivan Vuk: Po valovih Donave široke... Beleške iz potnega dnevnika, je naslov knjigi, ki je pravkar izšla v založbi revije »Naša pota« v Ljubljani. —

Pisatelj Ivan Vuk, vojni invalid, je opisal potovanje od Beograda do Radujevca v prav prijetni obliki, ki se čita kakor potopisni roman. — Potopis je opremljen z 19 slikami starih rimskih trdnjav in gradov, Smedereva, Železnih vrat in njenih znamenitosti, Trajanove ceste in drugih, ki so prav zanimive. Pot skozi Železna vrata z vsemi divjeromantičnimi posebnostmi je opisana tako, da bo čitatelj čutil, kakor da se pelje sam po tistih nevarnih skritih pečinah reke Donave.

Knjiga je posebno za učečo se mladino zelo priporočljiva, ker je v njej mnogo zgodovinsko in zemljepisno zanimivega.

Zunanja oprema knjige je lepa, trobarvna z zemljevidom Donave.

Knjiga stane 16 Din.

Za naročnike »Vojnega invalida« 10 dinarjev.

Črvi, ki zdravijo rane

Ameriški kirurg W. S. Bawer je leta 1918 ko vojni zdravnik prišel na belgijsko fronto in takoj dobil veliko dela. Njegov odsek fronte je bil posebno nemiren. Zdravnik je dnevno obvezoval po več sto ranjencev. Slednji so večkrat postali žrtev ako zvane plinske gangrene (gnileža) — grozovite bolezni kot posledica onesnaženja ran. V tem primeru pokrijejo polt vedno številnejši zeleni gnilobni madeži. Ponovna operacija nima nobenih dobrih posledic. Staničevje se razkrajja vedno naprej, in bolnik je zapisan žalosni smrti. Umira počasi kot živ mrlič, zavrt v zopern smrad lastnega razpadajočega mesa.

Nekoč so v vojno bolnišnico prinesli ranjenca, ki je dva dni ležal v težko dostopnem kraju v bližini sovražnih strelskih jarkov brez vsake pomoči. Ko je dr. Bawer pregledal njegove rane, se je zgrozil, ker so bile polne črvov. Ko pa je premagal stud in se lotil podrobnega pregledovanja poškodb, je kmalu ugotovil zanimivo dejstvo. Izkazalo se je, da so bile gnileža proste one rane, brez črvov so pa kazale zlovešče pege. Kirurg je sklenil, da ne bo odstranil črvov. Saj je bil bolnik itak zapisan smrti. A dva dni pozneje so se pričele rane celiti. Črvi so jih tako dobro zlicali, da je bil ranjenec rešen. Zdaj je razumel dr. Bawer, da so v umazanih ranah črvički, ali pa za prav ličinke nekih žuželk, tako zvani »nekrofagi«, to je požiravci umrtevelega staničevja, ki torej niso »antropofagi« (ljudožeri, to je zajedavci, požiravci živega mesa). Samo to srečno naključje je ranjencu rešilo življenje.

Dr. Bawer se je vrnil v domovino in pričel vneto iskati ličinke, ki bi utegnile prevzeti vlogo razkuževalk gnojnih ran. Naposled se je odločil za južnoameriško drobno muho z imenom »Lucilia sericata«. Njene ličinke so izraziti nekrofagi, nikakor ne poškodujejo živega staničevja in se odlikujejo po izredno hitri rasti, oziroma teku. Vse omenjene lastnosti so jako priporočljive za poklicne »razkuževalce ran«. Leta 1932 je obiskal profesor parazitologije na pariški univerzi Bruntes Bawerjev laboratorij v Ameriki, ogledal si več čudežno rešenih bolnikov ter prinesel v Evropo več jajčec muhe »Lucilia sericata«. V Parizu odgojene ličinke so bile izročene kirurgom, strokovnjakom za gnilež: prof. Lenormandu in zdravnikom dr. Robertu Kaufmanu, oziroma dr. Mauriceu. Zdal je predaval prof. Lenormand o deseženih uspehih v društvu francoskih kirurgov.

Mlad francoski zdravnik je dobil gnilež na nogi kot posledico zastrupljenja krvi. Na njem so napravili prvo preizkušnjo z ameriškimi ličinkami. Kirurgi so se odločili za to zadnje sredstvo, ker so petkrat zaporedoma vedno bolj visoko odrezali okuženo okončino brez vsakega uspeha: staničevje je razpadalo vedno naprej in nobenega upanja ni bilo, da bi ozdravel. Toda dva tisoč v rano presejanih ličink je rano tako temeljito osnažilo, da se je šest dni pozneje že zacelila. Gnilež je izginil. Ozdravljeni bolnik je bil navzoč pri predavanju in je sam pordil, da so mu rešile življenje samo ličinke neznatne ameriške muhe.

Kirurgi so se opogumili in uporabljati zdravljenje s črvi tudi v nekem primeru obupnega pljučnega gnileža. Tokrat so morali odpreti prsni koš in izrezati več reber. Na površino okuženih pljuč presajene ličinke, kamor ličinke niso marale. Morali so jih tja napoditi s silo. V ta namen so se poslužili električne žarnice, s katero so obsevali ličinke. Črvi iz družine nekeofagov so namreč tudi »fotofobi«, sovražniki svetlobe. Živalice so se skrile pred lučjo v globino pljuč in temeljito zatrlje zadnje ostanke gnileža v razjednem staničevju. Drobnoogled je po daljšem opazovanju ugotovil vzroke blagodejnega vpliva ličink na okužene rane.

Izdaja Udruženje vojnih invalidov. Odgovorni urednik: Fricko Juvan, Kolodvorska ul. 35. Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani. Predstavniki za tiskarstvo: Albert Kolman.